

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 1999**

04 - 3 Sagsbehandlingstid for ansøgninger om aktindsigt.

I en sag, som Ombudsmanden af egen drift undersøgte, kritiseredes en kommune for ikke at have overholdt svarfristen på 10 dage i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen § 16.

Kommunen kritiseredes endvidere for at have angivet en klagefrist i forbindelse med afslaget på ansøgningen om aktindsigt.

Samtidig kritiserede Ombudsmanden Det Sociale Ankenævn, som var rekursinstans i sagen om aktindsigt, for ikke at have behandlet sagen med tilstrækkelig hurtighed, idet der kan opstilles et krav om hurtig rekursbehandling af sager om aktindsigt uanset, at den anførte lovbestemmelse ikke gælder for rekursinstansens behandling af sagen. (J. nr. 11.73.10.2./75-98)

A og B klagede over en række forhold i forbindelse med kommunens behandling af deres ansøgning om overflytning af deres plejesøn, C, fra et fritidshjem til et andet.

Et af klagepunkterne var, at kommunen havde afslået en ansøgning om aktindsigt i de oplysninger, kommunens socialforvaltning var i besiddelse af om plejesønnen fra tidsrummet før plejeforholdets etablering.

Den 28. marts 1996 afvistest klagen over kommunens afgørelse om plejesønnens fritidshjemsforhold på grund af, at den administrative rekurs ikke var udnyttet, og sagen oversendtes til behandling i kommunen.

Sagen blev herefter behandlet i kommunens socialudvalg og kommunalbestyrelse, hvorefter A og B klagede til Det Sociale Ankenævn, som traf afgørelse den 10. marts 1997.

A og B meddelte mig herefter i et brev af 29. april 1997, at en del af klagepunkterne var tilbagekaldt, herunder klagen over afslaget på aktindsigt.

Efter en gennemgang af sagen besluttede jeg imidlertid, jf. landstingsloven om Landstingets Ombudsmand, § 6, stk. 5, at indlede en særskilt undersøgelse af ankenævnets og kommunens behandling af ansøgningen om aktindsigt, hvilket jeg meddelte kommunen og Det Sociale Ankenævn i breve af 6. maj 1998.

Sagen drejede sig om følgende:

I A's og B's klage hertil er det oplyst om de indgivne ansøgninger om aktindsigt:

“Vi har ofte bedt om de akter, der måtte være i forbindelse med C, fra tiden før han kom ind i vores liv (han har været under det offentlige stort set hele hans liv). Allerede inden plejeforholdet blev formaliseret, havde vi gentagne gange under samtale på børnehjemmet ..., om at få dem at se - for bl. a. at se om der lå traumatiske oplevelser, som kunne hjælpe os til bedre at forstå og hjælpe ham.

På samtlige hjemmebesøg vi har haft med plejeafsnittet efterfølgende, har vi bedt om disse oplysninger (sidst d. 05/09-95 hvilket også fremgår af hjemmebesøgsrapporten. At det ikke fremgår af hjemmebesøgs rapporten d. 16/03-94 er en fejl. To dage efter dette hjemmebesøg, sender plejeafsnittet da også en fax til Socialforvaltningen i ..., med anmodning om at få tilsendt sagsakterne. Vi kan ikke se at der er rykket efter dem senere.)”

I kommunens svar af 23. april 1996 til mig hedder det:

“... ”

Vedr. manglende besvarelse af ansøgning om aktindsigt...:

plejefamilien har nu modtaget svar på deres anmodning om aktindsigt.

Der er meddelt dem at der ikke kan gives aktindsigt vedr. deres plejebarns tidligere liv, da sådanne oplysninger er af personlig karakter, samt at plejeforældrene ikke er forældremyndighedsindehaver eller værge. Brevet er vedlagt som bilag.”

Det hedder i brevet af samme dag til A og B:

“I har tidligere anmodet om aktindsigt i C’s liv, før han kom til jer.

Dette gives der afslag på, da I hverken er værge eller forældremyndighedsindehaver og dermed ikke er berettigede til aktindsigt i C’s liv, uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, da det er personlige oplysninger.

Beslutningen er taget i ht. Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, § 4, jvf. § 12, stk. 1, pkt. 1.

Afgørelsen kan ankes til kommunalbestyrelsen senest 4 uger efter brevet modtagelse.”

Ved brev af 28. april 1996 rekurrerede A og B afgørelsen, idet de anførte:

“... ”

Med disse ord vil vi anke afgørelsen om ikke at være berettigede til aktindsigt - i det mindste, at vi sammen med en sagsbehandler, kan få lov til at gennemgå hovedtrækkene i C’s tidligere liv.

...”

Ved brev af 6. august 1996 rykkede A og B for svar.

Socialudvalget skrev den 2. september 1996 blandt andet følgende til A og B:

“... ”

Hvad angår oplysninger om C’s tidligere liv, er socialforvaltningen pålagt tavshedspligt. Denne tavshedspligt påhvilede også socialforvaltningen før Lov om offentlighed trådte i kraft pr. 1. januar 95.

Det er således meget beklageligt at I ikke har fået information om dette, da I første gang bad om oplysninger.

I nævner selv muligheden for at indhente tilladelse til aktindsigt hos C’s mor. Denne mulighed kan I naturligvis stadig benytte jer af.

Selvom der ikke er mulighed for aktindsigt, imødekommes jeres anmodning om, sammen med en sagsbehandler, at gennemgå hovedtrækkene i C’s liv. I kan kontakte familieplejeafsnittet for dette.

I jeres brev fremgår det ikke klart, hvorvidt I ønsker at fastholde jeres anke over aktindsigt, såfremt I skulle få mulighed for at gennemgå hovedtrækkene i C’s liv. I anmodes derfor om at komme med en klar tilkendegivelse af dette spørgsmål.

...”

Den 16. september 1996 skrev A og B til kommunen:

“Vi ønsker at modtage tilbuddet, om sammen med en sagsbehandler, at gennemgå hovedtrækkene i C’s liv - og vi vil henvende os i Plejeafsnittet om dette.

Desuden ønsker vi at fastholde anken om som plejeforældre, at have ret til direkte aktindsigt, dette set i sammenhæng med en evt. uddannelse af os som plejeforældre - hvor vi mere blive inddraget, som en ligeværdig medspiller - end tilfældet er i dag!”

I en administrativ indstilling til socialudvalgets møde den 2. oktober 1996 anbefales afslaget fastholdt, og det hedder om sagsbehandlingen:

“ ...

Parret har d. 23. april 1996 modtaget administrativt afslag på ansøgning om aktindsigt. I brev af 28. april `96 ankes dette. Ved en fejl, behandles klagen først i september `96.

...”

Socialudvalget fastholdt herefter på sit møde den 2. oktober 1996 afslaget og skrev i den forbindelse den 4. oktober 1996 til A og B:

“Socialudvalget behandlede på møde den 2. oktober 1996 vedr. anke af den 28. april 1996 og 16. september 1996 over administrativt afslag på aktindsigt i sag vedr. plejebarnet C ...

...

Jvf. jeres skrivelse af den 16. september 1996 bliver sagen sendt til kommunalbestyrelsen til den førstkomende møde.”

Kommunalbestyrelsen stadfæstede på sit møde den 11. november 1996 afslaget.

I indstillingen til kommunalbestyrelsesmødet gentages den ovenfor refererede oplysning fra indstillingen til socialudvalget.

Kommunen meddeler herefter ved brev af 28. november 1996 afslaget til A og B.

Ved brev af 8. december 1996 til Det Sociale Ankenævn påklager A og B kommunalbestyrelsens afgørelse.

Ved brev af 11. januar 1997 anmoder ankenævnets sekretariat, ved et brev påtegnet, “HASTER” kommunen om oplysninger i sagen.

Ved brev af 27. januar 1997, modtaget i ankenævnet den 28. januar 1997, besvarer kommunen ankenævnets henvendelse.

Ved brev af 10. marts 1997 meddeler Det Sociale Ankenævn A og B, at nævnet har stadfæstet kommunalbestyrelsens afgørelse samtidig med, at nævnet tog stilling til A’s og B’s klage over plejesønnens fritidshjemsplads.

Jeg har under min behandling af sagen haft følgende korrespondance med myndighederne:

Ved brev af 12. maj 1998 meddelte ankenævnet mig, at man henholdt sig til den sagsfremstilling, som fremgik af ankenævnets afgørelse og indstilling herom.

Den 11. september 1998 sendte kommunen mig følgende redegørelse:

“Der er anmodet om en redegørelse for forløbet af kommunens sagsbehandling af ansøgning om aktindsigt, herunder for behandlingstiden, for hvilke undersøgelser

kommunen har foretaget i anledning af ansøgningen og for, hvilke informationer kommunen har givet A og B om sagens gang.

Nogle sagsakter fremkommer til socialforvaltningen d. 5. oktober 1993 fra ...

... sender en anmodning til ... den 18. marts 1994 om at få tilsendt sagsakter vedr.

C.

I referat af hjemmebesøgsrapport fra d. 5. september 1995, nævnes: "I øvrigt efter plejeforældrene (og har gjort det tidligere) nogle flere oplysninger C's liv som kunne være med til at give et mere samlet billede af hele hans liv og livsforløb. De ved kun at han har været udsat for flere skift i sit liv med blandt andet plejeforældre."

Dette er det første skriftlige notat der foreligger om en forespørgsel om plejebarnets liv og som det fremgår, er der tidligere forespurgt, uden at dette kan dokumenteres.

Næste skriftlige dokumentation er et administrativt afslag på anmodning om aktindsigt af d. 23. april 1996.

B og A svarer på dette brev d. 28. april 1998, hvor de anfører, at de (fra plejefamiliens synspunkt) er blevet fortalt at de har fuldt krav på at få oplyst hovedpunkterne i C's liv, og de klager over, at de ikke fik oplysningerne (om C's liv) første gang de bad om dem og de anker den administrative afgørelse, men siger samtidig, at de i det mindste kan få lov til at gennemgå hovedtrækkene i C's tidligere liv.

D. 6. august 1996 rykker A og B for svar på anke.

D. 2. september 1996 besvarer ... dette brev, imødekommer plejefamiliens ønske om at få gennemgået hovedtrækkene i C's liv og de anmodes samtidig om, klart at tilkendegive, hvorvidt de fastholder anken over aktindsigt eller ej.

D. 16. september 1996 modtages brev med fastholdelse af anke fra A og B.

Det administrative afslag lægges herefter til Socialudvalget d. 2. oktober 1996, hvor det fastholdes.

Dette kommer på kommunalbestyrelsen d. 11. november 1996, hvor Socialudvalgets afgørelse stadfæstes.

Der er ikke megen dokumentation for, at ... har anmodet ... om beskrivelser af C's livsforløb, men der har været telefonisk kontakt med ... adskillige gange, hvor der er blevet rykket for uddybende sagsakter, dog uden respons.

A og B har ikke fået skriftlige tilkendegivelser om sagens gang, men A har, når han har henvendt sig socialforvaltningen, fået mundtlige tilkendegivelser.

..."

Kommunen sendte mig endelig den 4. april 1999 følgende, supplerende redegørelse:

"Der er anmodet om supplerende redegørelse for følgende:

1. Oplysning om afgørelsen af 23. april 1996, er en afgørelse i henhold til klage, forelagt til ... af Landstingets Ombudsmand ved brev d. 28. marts 1996.
2. Oplysning om hvorvidt ... har gennemgået egne sagsakter samt sagsakter rekvireret fra andre myndigheder.
3. Oplysning om der har været foretaget vurdering af, om A og B har været parter i den sag, hvori de har søgt aktindsigt.

Ad 1

Afgørelsen af 23. april 1996 vedr. aktindsigt er på baggrund af at der ved sags gennemgang, opdages, at de ikke har fået skriftligt afslag.

Ad. 2

I behandlingen af ansøgningen om aktindsigt, foretoges en vurdering efter Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, § 4, jvf. § 12, stk. 1, pkt. 1.

Ad. 3

Hvorvidt parret var parter i sagen har naturligvis været taget med i vurderingen.”

Jeg udtaler herefter:

“Om anvendelsen af offentlighedslovens § 16.

Offentlighedslovens § 16 skal ses i sammenhæng med § 15, hvori det hedder i stk. 1 og stk. 2:

“§ 15. Fremsættes der begæring om aktindsigt vedrørende dokumenter, der indgår i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, afgør denne myndighed, om begæringen kan imødekommes. I andre sager afgøres sager om aktindsigt af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse.

Stk. 2. Afgørelser om aktindsigtsspørgsmål kan påklages særskilt til den myndighed, som er klageinstans i forhold til afgørelsen eller behandlingen i øvrigt af den sag, begæringen om aktindsigt vedrører.”

Der er således tale om,

- 1) at den myndighed som skal afgøre aktindsigtsansøgningen i første instans, skal behandle sagen hurtigst muligt, det vil sige, at sagsbehandlingen skal opprioriteres som værende en hastesag,*
  - 2) at den myndighed som skal afgøre aktindsigtsansøgningen i første instans, inden 10 dage efter modtagelsen af ansøgningen enten skal have afgjort denne, eller have orienteret ansøgeren om, hvorfor ansøgningen ikke kan afgøres inden for denne frist og om, hvornår en afgørelse kan forventes at foreligge, og*
  - 3) at et afslag på aktindsigt kan rekrurreres særskilt til den myndighed, som i øvrigt er rekursinstans for den sag, begæringen om aktindsigt vedrører.*
- For så vidt angår sagsbehandlingstiden i rekursinstansen gælder kravene i § 16 til sagsbehandlingstid og underretningspligt ikke direkte, idet rekursinstansen ikke behandler en ansøgning om aktindsigt, men en klage over et afslag.*

Imidlertid ville det grundlæggende princip om offentlighed i forvaltningen blive udhulet, såfremt rekursinstanser ikke var underlagt et krav om hurtig sagsbehandling af klager over afslag på aktindsigt.

Hertil kommer, at det ved udformningen af den danske offentlighedslov, som den grønlandske landstingslov om offentlighed i forvaltningen tager udgangspunkt i, udtrykkeligt er forudsat, at aktindsigtssager generelt skal behandles hurtigt.

Det hedder således i betænkning nr. 857/1978 afgivet af det af Justitsministeriet den 27. februar 1973 nedsatte udvalg om offentlighedslovens revision, side 326 f.:

“Som det fremgår af fremstillingen af gældende ret, gør indførelsen af en offentlighedsordning det nødvendigt ikke blot at fastlægge offentlighedsprincippet materielle udstrækning, men også at tage stilling til en række spørgsmål vedrørende be-

handlingen af begæringer om aktindsigt. Dette gælder således a) spørgsmålet om, hvilken myndighed der skal afgøre, om et dokument kan udleveres (kompetence-spørgsmålet), b) spørgsmålet om, hvilke regler der skal gælde for sagsbehandlingen i forbindelse med begæringer om aktindsigt samt endelig c) spørgsmålet om aktindsigtens form, herunder om adgangen til at få kopi af dokumenter.

Det er udvalgets principielle opfattelse, at overvejelserne med hensyn til at fastsætte regler om de nævnte spørgsmål **først og fremmest bør være rettet mod at sikre en hurtig behandling og afgørelse af aktindsigtsspørgsmål**. Dette er ikke mindst en væsentlig forudsætning for, at offentlighedsloven kan opfylde intentionerne om, at pressen og andre nyhedsformidlende institutioner skal have mulighed for ved anvendelse af loven løbende at orientere befolkningen om aktuelle sager, der er under behandling i den offentlige forvaltning.”

Desuden er det en forudsætning for, at en sag er oplyst tilstrækkeligt til, at der kan træffes afgørelse, at en begæring om aktindsigt er afgjort. Afgørelse af en begæring om aktindsigt er således en forudsætning for en borgers mulighed for at kunne forholde sig til en myndigheds opfattelse af sagen.

For så vidt angår parterers adgang til aktindsigt gælder specifikt sagsbehandlingslovens § 11, hvorefter en sags afgørelse som udgangspunkt skal udsættes, såfremt en part fremsætter begæring om aktindsigt, og begæringen efter loven skal imødekommes. Det er sammenfattende min opfattelse, at der kan opstilles et krav om, at rekursbehandling af afslag på aktindsigt så vidt muligt skal opprioriteres i forhold til øvrige sager, som rekursinstansen behandler.

Med hensyn til vurderingen af, hvad der er en rimelig sagsbehandlingstid, skal der, i det omfang, der ikke gælder særlige sagsbehandlingsregler for rekursinstansen, som taler herimod, tages hensyn til den 10 dages frist, som gælder for første instans behandlingen.

Endvidere er det min opfattelse, at der kan opstilles et krav om, at rekursinstansen bør give klageren særskilt meddelelse om årsagen til sagsbehandlingstiden og om, hvornår en afgørelse kan forventes, såfremt rekursinstansen ikke kan afgøre sagen inden for kortere tid.

Dette er også i overensstemmelse med de generelle sagsbehandlingstidsregler, som følger af god forvaltningsskik, jf. herved Lovkontorets vejledning til sagsbehandlingsloven, pkt. 205 - 207:

“205. Hvis en forvaltningsmyndighed som følge af sagens karakter eller den almindelige sagsbehandlingstid for den pågældende myndighed ikke kan træffe afgørelse inden kortere tid efter sagens modtagelse, bør myndigheden give den, der er part i sagen, underretning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge.

206. Myndigheden bør endvidere give den, der er part i sagen, underretning, når behandlingen af den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt.

207. Rykkerskrivelser fra den, der er part i sagen, og som er rimeligt begrundet i sagsbehandlingstiden, bør i almindelighed besvares med det samme. Besvarelsen bør indeholde oplysning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge.”

Jeg bemærker i den forbindelse, at den borger, som søger aktindsigt naturligtvis er part i ansøgnings sagen om aktindsigt, uanset om pågældende ikke anses for at være part i anden sammenhæng.

Om socialudvalgets behandling af sagen:

1. Aktindsigtsbegæring fremsat før A's og B's klage af 30. januar 1996 til mig.

Der foreligger ikke klar dokumentation for, at A og B har anmodet om oplysninger i socialforvaltningen vedrørende plejebarnet C før det i kommunens udtalelse af 11. september 1998 til mig citerede fra en hjemmebesøgsrapport fra 5. september 1995.

Jeg har derfor ikke grundlag for at vurdere, om kommunen på et tidligere tidspunkt end 5. september 1995 har haft grundlag for at behandle en ansøgning om aktindsigt.

Oplysningen i hjemmebesøgsrapporten fremstår ikke som en formel ansøgning om aktindsigt efter landstingsloven om offentlighed i forvaltningen, idet en sådan ansøgning efter landstingslovens § 4, stk. 3, skal angive de dokumenter eller den sag, som den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med.

Det er således en forudsætning, at begæringen angår dokumenter eller en sag.

Der påhviler i den forbindelse forvaltningen en pligt til at vejlede borgerne om, hvilke oplysninger, der i det enkelte tilfælde må tilvejebringes for at opfylde lovens identifikationskrav til den sag eller det dokument, der søges aktindsigt i.

Denne vejledningspligt gælder dog ikke over for den, der blot ønsker en række oplysninger fra forvaltningen, uden at dette har forbindelse med en begæring om aktindsigt i en bestemt sag.

Såfremt de oplysninger, som en borger ønsker, imidlertid er oplysninger, som forefindes samlet i en bestemt sag, følger det efter min opfattelse af sagsbehandlingslovens § 7, stk. 1, om myndighedernes vejledningspligt, at der kan være grund til at vejlede borgeren om, at oplysningerne eventuelt kan gives i form af aktindsigt efter ansøgning.

Det forhold, at forvaltningen på forhånd måtte skønne, at aktindsigt vil være udelukket, kan efter min mening ikke fritage forvaltningen for i denne i situation af vejlede en borger om muligheden for at søge aktindsigt.

Dette skyldes, at borgernes retskrav på aktindsigt er væsentlig mere vidtgående end den almindelige adgang til at afkræve myndighederne information om deres virksomhed.

En ansøgning om aktindsigt i en sag kan ikke afslås ud fra en generel forhåndsvurdering af oplysningerne i den pågældende sag, men forudsætter en gennemgang af alle sagens dokumenter og de enkelte oplysninger heri, jf. herved forudsætningsvis myndighedernes ekstraheringspligt i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen, §§ 12, stk. 2, og 13, stk. 2.

Det er således min opfattelse, at kommunen, som følge af det i hjemmebesøgsrapporten af 5. september 1995 fremsatte ønske fra plejeforældrene om "nogle flere oplysninger [om] C's liv", burde have vejledt A om adgangen til at søge aktindsigt.

2. A's og B's ønske om aktindsigt i klagen af 30. januar 1996 til mig.

Jeg lægger til grund, at kommunens socialudvalg bliver opmærksom på ønsket om aktindsigt i forbindelse med min henvendelse af 28. marts 1996 til kommunen i anledning af klagen til mig.

Kommunen har imidlertid først besvaret ansøgningen den 23. april 1996, samtidig med besvarelsen af mit brev.

Kommunen har herved ikke overholdt den frist på 10 dage, som er fastsat i landstingsloven om offentlighed i forvaltningen § 16, stk. 2, inden for hvilken frist, sagen skal afgøres, eller ansøgeren skal have meddelelse om sagens status.

Der foreligger endvidere ikke oplysninger om, at kommunen ikke kunne tage stilling til ansøgningen inden 10 dages fristens udløb, hvorfor det samtidig er min opfattelse, at forvaltningen ikke har overholdt kravet i lovens § 16, stk. 1, om hurtig sagssekspedition.

Jeg finder derfor socialudvalgets sagsbehandling beklagelig.

3. Socialudvalgets sagsbehandling fra 28. april 1996 til 4. oktober 1996.

Henset til, at socialudvalget den 2. september 1996 besvarede A's og B's rykker af 6. august 1996, er det min opfattelse, at meddelelsen af 28. april 1996 om, at A og B rekurrerede afslaget på aktindsigt, har henligget uekspederet i socialudvalget i den mellemliggende periode.

Efter sagsbehandlingslovens § 7, stk. 2, skal en myndighed som modtager en skriftlig henvendelse, som ikke vedrører dens sagsområde, så vidt muligt videresende henvendelsen til rette myndighed.

Efter den landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, som var gældende på tidspunktet for socialudvalgets og kommunalbestyrelsens behandling af A's og B's ansøgning om aktindsigt, var socialudvalget og kommunalbestyrelsen forskellige myndigheder.

Socialudvalget var derfor forpligtet til at videreeksperere rekursmeddelelsen til kommunalbestyrelsen.

Henset til det overordnede krav om hurtig behandling af sager om aktindsigt, finder jeg det særdeles kritisabelt, at A's og B's brev af 28. april 1996 henlå uekspederet i socialudvalget frem til 2. september 1996.

Min kritik skal også ses på baggrund af, at det følger af god forvaltnings-skik, at rykkerskrivelser fra en part, som er rimeligt begrundet i sagsbehandlingstiden, i almindelighed skal besvares med det samme.

Alligevel besvarede socialudvalget først rykkerskrivelsen den 2. september 1996.

I rekursmeddelelsen af 28. april 1996 skrev plejeforældrene, som også citeret ovenfor, at de ankede "afgørelsen om ikke at være berettigede til aktindsigt - i det mindste, at vi sammen med en sagsbehandler, kan få lov til at gennemgå hovedtrækkene i C's tidligere liv".

I rykkerskrivelsen af 6. august 1996 skrev A og B blandt andet:

“Den 23. april -96 modtager vi et afslag om aktindsigt i vores plejesøns liv, før han kom til os.

Den 28. april 1996 anker vi afgørelsen til kommunalbestyrelsen.

Det undrer os, at vi efter godt 3 måneder ikke har fået noget svar endnu.”

Der kan derfor ikke være tvivl om, at A og B ønskede aktindsigt i de i kommunen beroende sagsakter om deres plejesøn, og socialudvalget har derfor ikke, før den administrative rekurs var udtømt, haft grundlag for at antage, at ansøgningen om aktindsigt ikke fortsat skulle være gældende, hvis den i brevet af 28. april 1996 angivne, subsidiaære, anmodning om oplysninger fra forvaltningen blev imødekommet.

Jeg finder derfor, at socialudvalget har handlet i strid med god forvaltningsskik ved at anmode A og B om en tilkendegivelse af, om de opretholdt klagen til kommunalbestyrelsen.

Jeg lægger herved også vægt på, at en sådan anmodning fra udvalgets side er egnet til at bibringe borgerne den fejlagtige opfattelse, at rekursen til kommunalbestyrelsen bortfaldt, såfremt anmodningen fra udvalget ikke blev besvaret.

Den 16. september 1996 meddelte A og B, at de fastholdt klagen til kommunalbestyrelsen.

Den 4. oktober 1996 meddelte socialudvalget, at det på et møde den 2. oktober 1996 havde genbehandlet afslaget af 23. april 1996, men at udvalget havde besluttet at fastholde afslaget. Det meddeltes samtidig, at sagen var videresendt til kommunalbestyrelsen.

I forlængelse af min kritik af, at sagen havde henligget uekspederet i socialudvalget frem til 2. september 1996, finder jeg det tilsvarende særdeles kritisabelt, at udvalget først den 4. oktober 1996 fandt anledning til at videresende sagen til ekspedition i kommunalbestyrelsen.

Jeg finder særskilt anledning til at bemærke, at det forhold, at socialudvalget besluttede at genbehandle sagen, ikke fritog udvalget for pligten til at sende sagen til kommunalbestyrelsen. Det er således i sig selv en kritisabel fejl, hvis socialudvalget som følge af sagens genbehandling har undladt at sende sagen til kommunalbestyrelsen som kompetent rekursmyndighed.

Om kommunalbestyrelsens behandling af sagen:

Det er oplyst, at socialudvalget den 4. oktober 1996 videresendte sagen til kommunalbestyrelsen, som traf afgørelse den 11. november 1996 på det første ordinære møde efter sagens modtagelse, og meddelte sin afgørelse til A og B den 28. november 1996.

Henset til det ovenfor generelt anførte om rekursmyndigheders behandling af klager over afslag på aktindsigt, finder jeg, at det hidtidige sagsforløb og det forhold, at sagen først kunne forelægges på et ordinært kommunalbestyrelsesmøde mere end en måned efter, at kommunalbestyrelsen modtog sagen, burde have medført, at det overvejedes, om sagen skulle afgøres af borgmesteren som en hastesag, jf. landstingsloven om kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser m.v., § 33, stk. 1.

Det er således min opfattelse, at det er meget beklageligt, at kommunalbestyrelsen først gav A og B meddelelse om sagens afgørelse den 28. november 1996.

Om socialudvalgets og kommunalbestyrelsens klagevejledning.

Både socialudvalget og kommunalbestyrelsen har i deres afgørelser angivet en klagefrist på 4 uger.

Klagefrister er almindelige i den sociale lovgivning.

Imidlertid er sådanne særlige klagefrister, medmindre andet fremgår af de pågældende socialretlige rekursregler, uden betydning for adgangen til at påklage afgørelser om aktindsigt.

Jeg finder derfor, at det er en kritisabel fejl, at såvel socialudvalget som kommunalbestyrelsen har angivet klagefrister på 4 uger for afgørelserne, som er truffet efter landstingsloven om offentlighed i forvaltningen og ikke efter den sociale lovgivning.

Jeg bemærker i tilknytning hertil, at en eventuel overskridelse af en sådan uhjemlet frist for indgivelse af klage, naturligvis ikke vil kunne medføre klagens afvisning.

Om Det Sociale Ankenævns behandling af sagen:

A og B klagede den 8. december 1996 over kommunalbestyrelsens stadfæstelse af afslaget på aktindsigt.

Ankenævnet rekvirerede den 11. januar 1997 sagsakterne fra kommunen, som sendte dem til ankenævnet den 27. januar 1997.

Ankenævnet traf herefter afgørelse den 10. marts 1997.

Uanset, at der, som anført nedenfor, findes særlige sagsbehandlingsregler for ankenævnet, som kan påvirke sagsbehandlingstiden, har ankenævnet ikke dokumenteret, at det har fremskyndet behandlingen af sagen som det kræves ved rekursbehandling af klager over afslag på ansøgninger om aktindsigt.

Jeg finder det derfor meget beklageligt, at Det Sociale Ankenævn først traf afgørelse i sagen den 10. marts 1997, idet jeg også bemærker, at

- der ikke har været sagligt grundlag for, at ankenævnet først behandlede sagen samtidig med den anden klage fra A og B om overflytningen af plejesønnen fra et fritidshjem til et andet og
- ankenævnet ikke har oplyst, at sagen ikke kunne have været ekspederet på et tidligere tidspunkt.

Særligt om Det Sociale Ankenævns underretningspligt:

I landstingsforordning nr. 8 af 10. oktober 1979 om socialvæsenets styrelse og organisation § 8, som ændret ved landstingsforordning nr. 10 af 18. oktober 1988, er der fastsat særlige sagsbehandlingsregler for Det Sociale Ankenævn, herunder om mødepligt, subsidiært formandsafgørelse efter indhentelse af skriftlige udtalelser fra nævnets medlemmer.

Disse særlige sagsbehandlingsregler kan utvivlsomt have indflydelse på sagsbehandlingstiden.

Jeg finder derfor, at ankenævnet burde have orienteret A og B herom, jf. vejledningen til sagsbehandlingsloven punkt 205, som jeg har citeret ovenfor.

Jeg finder det endelig beklageligt, at ankenævnet ikke overfor kommunen har påtalt de sagsbehandlingsfejl i forbindelse med socialforvaltningens og kommunalbestyrelsens behandling af sagen, som jeg har fremdraget ovenfor.

Mine øvrige bemærkninger:

Da denne sag er rejst på baggrund af de særlige forvaltningsprocesuelle regler om behandlingen af ansøgninger om aktindsigt, efter at A og B meddelte mig, at de ikke længere ønskede at klage over afslagene på aktindsigt, har jeg ikke nærmere undersøgt de trufne afgørelses materielle rigtighed.

Jeg har imidlertid noteret mig følgende:

A og B har opfattet sig som parter i sagen, hvilket efter min opfattelse burde have givet såvel kommunalbestyrelsen som socialforvaltningen anledning til særskilt at vurdere, om aktindsigtsbegæringen skulle afgøres efter sagsbehandlingslovens kapitel 4 om parter aktindsigt eller, som sket efter landstingsloven om offentlighed i forvaltningen.

Jeg bemærker i den forbindelse, at jeg i en anden sag vedrørende kommunen, ... har udtalt, at plejeforældre rent faktisk kan have partsstatus i sager om deres plejebørns forhold.

Det er således ikke grundlag for ud fra en generel vurdering at afvise plejeforældres partsstatus i plejebarnets sag i socialforvaltningen.

Om plejeforældrene må betragtes som parter i den sag, hvori de søger aktindsigt, må således afgøres ud fra en konkret vurdering af deres interesse i den pågældende sag.

Jeg har endvidere noteret mig, at det er tvivlsomt, hvorvidt de kommunale myndigheder har foretaget en gennemgang af den eller de sager, hvori aktindsigt begæredes, med henblik på en ekstrahering, jf. landstingsloven om offentlighed i forvaltningen, § 12, stk. 2.

Jeg har endelig hæftet mig ved, at A's og B's begæring om aktindsigt vedrører den i socialforvaltningen beroende sag om plejebarnet C fra før plejeforholdets etablering, og at A og B blev henvist til at påklage afslaget på aktindsigt først til kommunalbestyrelsen og derefter til Det Sociale Ankenævn.

Imidlertid findes der bestemmelser i den sociale lovgivning, som foreskriver rekurs efter en enkelt kommunal behandling til Det Sociale Ankenævn.

Det drejer sig navnlig om sager om akut anbringelse af børn uden for hjemmet, jf. landstingsforordning nr. 9 af 30. oktober 1992 om hjælp til børn og unge § 18, stk. 3.

Såfremt der i den sag, som A og B søgte aktindsigt i, har været sagsakter om beslutninger, som kunne rekrurreres direkte til Det Sociale Ankenævn,

har socialudvalget, for så vidt angår afslag på aktindsigt i sådanne sagsakter, været forpligtet til at vejlede A om at rekrurere afslaget direkte til Det Sociale Ankenævn, jf. landstingsloven om offentlighed i forvaltningen § 15, stk. 2.”